

-
- 4** Landelijke project Dwang en Drang
 - 8** Hulp aan asielzoekers en vluchtelingen
 - 10** Interview Anke van der Veen
 - 15** Elektronisch Patiëntendossier

Equator

Nachtmerries, concentratiestoornissen, neerslachtigheid, het zijn geen prettige symptomen waarmee door oorlogsgeweld getraumatiseerde vluchtelingen en asielzoekers te kampen hebben. Een aantal van hen redt het niet zonder hulp. Equator biedt hen een multidisciplinair behandelprogramma.

MICHEL VAN DIJK

Gisteren nog, in de huiskamer van Equator. Een jonge asielzoeker snapte plotseling hoe hij het spelletje Memory moest spelen. En hij won. Een brede lach was het gevolg. En hij durfde zelfs zijn medespelers te plagen met zijn overwinning. "Het lijkt een kleine anekdote," zegt Pim Scholte, psychiater van Equator. "Maar het is cruciaal voor onze hulpverlening. De essentie van Equator is namelijk dat we meer doen dan alleen de pathologie ten gevolge van het trauma te behandelen. Wij willen de patiënten weer saamhorigheidsgevoel en een gevoel van zelfrespect teruggeven. Dat zijn gevoelens die deze patiënten zijn kwijtgeraakt. In de landen waar ze vandaan komen, zijn ze geïsoleerd, gemarginaliseerd, gemarteld. Hun gevoel voor eigenwaarde is verdwenen. Hier krijgen ze weer het gevoel: ik kan iets, ik ben iemand."

Luisteren

De 'huiskamer' vormt het hart van Equator. Patiënten vinden daar in een vertrouwelijke sfeer gehoor voor hun verhaal, zegt Cora Dekker, sociotherapeute van Equator. "Deze patiënten zijn niet meer gewend dat iemand onbevooroordeeld naar hun verhaal luistert. Noch in hun land van herkomst, noch hier. Goed luisteren vormt daarom een van onze belangrijkste vaardigheden. Bovendien ontmoeten ze hier lotgenoten en worden traumatische herinneringen door gezamenlijke activiteiten naar de achtergrond verdrongen. Veel van deze patiënten zijn bij de ambulante GGz geweest, maar dat zijn een-op-een-contacten, een uurtje in de week. Voor sommigen is dat te weinig. Hier ontmoeten ze anderen zoals zij, drie dagen per week, en kunnen ze op meerdere manieren samen zijn en ervaringen delen." Equator is een multidisciplinair programma, bestaande uit individuele gesprekken en zo nodig medicatie, sociotherapie, psychomotorische therapie, ergotherapie en maatschappelijk werk. Dekker: "De huiskamer vormt voor patiënten de voorbereiding op andere onderdelen van ons programma. Dat is hun veilige haven." Daarom begint en eindigt de dagbehandeling altijd met een

samenkomst in de huiskamer, voor, tijdens én na het dagelijks programma.

Buurthuis

Zowel vluchtelingen met een status, als asielzoekers zonder status zijn welkom in Equator. Voor beide groepen moet Equator iets te bieden hebben. Scholte: "Zodra iemand een status krijgt, valt een last van zijn schouders. Onzekerheid over de toekomst neemt af. Terwijl patiënten zonder status, die nog in de procedure zitten, zich zorgen blijven maken. Ons programma moet aansluiten bij beide groepen, die elk in een andere positie zitten. De ene groep moet integreren in de Nederlandse samenleving, de andere moet rekening houden met een mogelijke terugkeer naar zijn geboorteland."

Voorlopig biedt Equator één programma voor beide groepen. Dekker: "Dat kan prima. We bezoeken bijvoorbeeld met z'n allen een buurthuis. Voor de vluchteling die hier blijft, is dat een nuttige kennismaking met onze samenleving. Voor de asielzoeker die terug moet, is zo'n ervaring echter ook prettig. Het is moeilijk om maandenlang in een deprimerend AZC te verblijven, met mensen die niet voor elkaar gekozen hebben. Dan is het prettig om ook eens in een meer opwekkende omgeving te verkeren."

Mening

Het bijzondere van Equator is dat de patiënten 'antropologisch' benaderd worden, vinden de hulpverleners. Scholte: "We kijken naar de context van de patiënt. Willen we hen kunnen helpen, dan moeten we iets begrijpen van hun belevingswereld. Er zijn zoveel verschillen tussen hoe zij en wij de wereld beleven. Nederlanders groeien bijvoorbeeld op in een individualistische cultuur, waarin je je eigen mening mag vormen. Veel patiënten van Equator zijn daarmee onbekend. Hun visie op de wereld en op zichzelf wordt bepaald door de groep waaruit ze voortkomen."

De meeste patiënten blijven een half jaar bij Equator in behandeling. Volgens Dekker is de behandeling geslaagd als de patiënt

biedt multidisciplinair behandelprogramma

een zeker evenwicht hervonden heeft. "De pijn kunnen we niet wegnemen, maar we kunnen wel helpen hen zoveel stevigheid te geven, dat ze verder kunnen." Scholte benadrukt dat het gaat om patiënten met psychiatrische klachten, die kampen met nachtmerries, herbelevingen en heftige angsten. "Daarom hebben we al veel bereikt als hun emotionele labiliteit vermindert en ze kunnen leven zonder almaar door angst of paniek te worden overmand."

Verantwoordelijk

Equator biedt naast dagbehandeling ook poliklinische zorg. Het totale aantal patiënten groeit gestaag, vooral de laatste maanden. Scholte: "Artsen en verpleegkundigen bij asielzoekerscentra, maar ook de algemene GGz en huisartsen weten ons steeds beter te vinden." Dat is belangrijk, want de

toekomst van Equator hangt samen met een harde zakelijke eis: voldoende productie. "Geen kleinigheid voor een 'bedrijfje' dat pas acht maanden geleden begon, dwars tegen het politieke en economische getij in," stelt Scholte.

De hulpverleners hebben vertrouwen in een definitieve vestiging van Equator, en werken gedreven aan 'hun' programma. Logisch, vinden ze. Scholte: "Dat vermogen van mensen om zich van de ene naar de andere omgeving te verplaatsen, alles achter zich te laten en weer iets op te bouwen. Dat fascineert me." Dekker: "Ik ben geboren in het rijke Nederland. Daarom voel ik me verantwoordelijk om iets te doen voor mensen die het slechter getroffen hebben. Ik wil een steentje bijdragen aan een betere wereld."

Pim Scholte, psychiater van Equator: "Nederlanders groeien op in een individualistische cultuur, waarin je je eigen mening mag vormen. Veel patiënten van Equator zijn daarmee onbekend. Hun visie op de wereld en op zichzelf wordt bepaald door de groep waaruit ze voortkomen."

© ARTSEN ZONDER GRENZEN

